ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ ДЕВЯТЕРНИНСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ АГРЫЗСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН	ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӘГЕРҖЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ДЕВӘТЕРНӘ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ **КАРАР**

20.10.2020 Кадыбаш авылы № 16

Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының «Кадыбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге милкендәге гидротехник корылмаларны (буаларны) имин эксплуатацияләү кагыйдәләрен раслау турында

«Закон бозуларны бетерү турында» 2020 елның 25 сентябрендәге 02-08-02/290 номерлы Әгерҗе район прокуратурасы күрсәтмәсен үтәү йөзеннән, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, «Гидротехник корылмаларның иминлеге турында» 1997 елның 21 июлендәге 117-ФЗ номерлы Федераль закон, «Гидротехник корылмаларны (суднолар йөри торган һәм порт гидротехник корылмаларыннан тыш) эксплуатацияләү кагыйдәләрен тотуга карата таләпләрне раслау турында» 2015 елның 2 октябрендәге 395 номерлы Федераль экологик, технологик һәм атом күзәтчелеге хезмәте боерыгы нигезендә, Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Кадыбаш авыл җирлеге башкарма комитеты к а р а р б и р ә:

1. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының «Кадыбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге милкендәге гидротехник корылмаларны (буаларны) имин эксплуатацияләү кагыйдәләрен расларга (кушымта итеп бирелә).
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Кадыбаш авыл җирлегенең мәгълүмат стендларында, «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының рәсми сайтында (https://www.agryz.tatarstan.ru) «Авыл җирлекләре» бүлегендә, Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат порталында (http://pravo.tatarstan.ru) бастырып чыгарырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Җитәкчесе Х.Л.ЗАКИРОВ

Расланган
Татарстан Республикасы Әгерҗе
муниципаль районы Кадыбаш авыл
җирлеге башкарма комитетының
20.10.2020 ел, № 16
карары белән

Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының «Кадыбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге милкендәге гидротехник корылмаларны (буаларны) имин эксплуатацияләү кагыйдәләре

1. Гомуми нигезләмәләр

Гидротехник корылмаларны (алга таба - ГТС) имин эксплуатацияләү кагыйдәләре Федераль экологик, технологик һәм атом күзәтчелеге хезмәтенең 2015 елның 2 октябрендәге 395 номерлы боерыгы белән расланган гидротехник корылмаларны (суднолар йөреше һәм порт гидротехник корылмаларыннан тыш) эксплуатацияләү кагыйдәләрен тотуга таләпләр нигезендә эшләнгән.

Гидротехник корылма милекчесе булып «Кадыбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге тора.

Персоналның составы һәм саны ГТС классына һәм ГТС иминлеген тәэмин итә торган эксплуатация эшләре күләменә бәйле рәвештә проект тарафыннан билгеләнә.

Кадыбаш авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе ГТСны эксплуатацияләгән өчен җаваплы, ГТСның эшкә сәләтле һәм авариясез эшләвен тәэмин итә, моның өчен ГТСның торышын системалы күзәтү башкарыла.

Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Кадыбаш авыл җирлеге җитәкчесе Ростехнадзорның Идел буе идарәсенең территориаль аттестация комиссиясендә аттестация узарга һәм тиешле таныклыкка ия булырга тиеш.

«Кадыбаш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге милкендәге җирлек территориясендә урнашкан гидротехник корылмаларны (буаларны) эксплуатацияләүнең төп бурычы аларның әйләнә-тирә мохитне саклау таләпләрен үтәгәндә, ГТС эксплуатацияләгәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә ГТС нормаларын һәм куркынычсызлык кагыйдәләрен үтәгәндә, ГТСның торыш күрсәткечләрен тикшереп торуны тәэмин итүдән гыйбарәт.

Күзәтчелек органнары күрсәтмәләрен үтәү мәҗбүри. Күзәтчелек органнары күрсәтмәләрен үтәмәгән өчен ГТС милекчесе җаваплы.

2. Нормаль эксплуатацияләү өчен кирәкле документлар

ГТСта нормаль эксплуатацияләү өчен корылмаларның торышын һәм аларны эксплуатацияләү кагыйдәләрен чагылдыра торган документация

булырга тиеш:

гидротехник корылмаларның техник паспортлары;

башкарма сызымнар;

кадастр паспорты;

сусаклагычлардан файдалану кагыйдәләре;

ГТСны эксплуатацияләү буенча җирле инструкцияләр;

күзәтү журналлары.

Куркынычсызлык критерийлары һәр ГТС өчен аның конструктив үзенчәлекләрен, геологик, гидрологик, климатик һәм сейсмик шартларын исәпкә алып билгеләнә.

Җирлек территориясендә урнашкан ГТС нормаль куркынычсызлык дәрәҗәсенә ия, ягъни ГТС проектка, гамәлдәге нормаларга һәм кагыйдәләргә туры килә, куркынычсызлык критерийлары корылмаларның һәм нигезләрнең эшкә яраклаштырылган торышыннан артмый, эксплуатация гамәлдәге закон актларын, нормаларны һәм кагыйдәләрне бозмыйча гына гамәлгә ашырыла, дәүләт контроле һәм күзәтчелеге органнары күрсәтмәләре үтәлә.

Иминлек декларациясе эшләнми, җирлек территориясендә урнашкан ГТС иминлекне декларацияләргә тиешле объектлар исемлегенә керми.

«Гидротехник корылмаларның иминлеге турында» 1997 елның 21 июлендәге №117-ФЗ РФ Законының 15 статьясы нигезендә, гидротехник корылма һәлакәте нәтиҗәсендә физик затларның гомеренә, сәламәтлегенә, физик һәм юридик затларның мөлкәтенә зыян китерү нәтиҗәсендә барлыкка килә торган йөкләмәләр буенча гражданлык җаваплылыгы куркынычы әлеге гидротехник корылманы төзү һәм эксплуатацияләү вакытында мәҗбүри иминиятләштерелергә тиеш. Гидротехник корылма милекчесе яки эксплуатацияләүче оешма зыян салган өчен гражданлык җаваплылыгы куркынычын иминиятләштерүче булып тора.

3. ГТСка техник хезмәт күрсәтү

3.1. ГТС торышын эксплуатация контролен гамәлгә ашыру

ГТСның хәлен һәм эшен эксплуатацияләү контроле түбәндәгеләрне тәэмин итәргә тиеш:

эксплуатацияләү процессында корылмаларның, нигезләрнең, яр буендагы кушылмаларның торышы турында дөрес мәгълүмат алу максатында системалы күзәтүләр үткәрү;

ихтимал зарарлануларны һәм авария ситуацияләрен булдырмый калу чараларын үз вакытында эшләү һәм кабул итү;

ремонт эшләренең һәм реконструкцияләү эшләренең срокларын һәм иң нәтиҗәле һәм экономияле ысулларын билгеләү өчен техник мәгълүмат алу;

ГТС эшенең оптималь эксплуатация режимнарын сайлау.

3.2. Табигый күзәтүләрне оештыру һәм гамәлгә ашыру

ГТСның торышын табигый күзәтүләр аларны сафка бастырганнан бирле оештырылырга һәм төзелеш һәм эксплуатацияләүнең бөтен чоры дәвамында дәвам ителергә тиеш.

Табигый күзәтүләрнең күләме һәм вакыты башта проект белән билгеләнә һәм алга таба, гидротехник корылмаларның торышына һәм техник таләпләрнең контрольгә үзгәрешләренә бәйле рәвештә, күзәтүләр нәтиҗәләре нигезендә үзгәртелергә мөмкин. Бу үзгәрешләр проект оешмасы белән килештерелгән җитәкче карары буенча башкарыла.

Гидротехник корылмаларны күзәтүне оештырганда һәм үткәргәндә түбәндәге таләпләрне үтәргә кирәк:

бьеф дәрәҗәләрен теркәү

бер-берсенә сәбәп-тикшерү бәйлелекләре белән бәйле параметрларны бер үк календарь срокларда күзәтүләр башкару (җөйләрне - температураны ачу, басымга каршы тору - фильтрацион чыгым һ.б.);

төзелеш корылмаларын бетон аша ярыкларны һәм җөйләрне ачуның сезонлылыгын, фильтрлауны һәм су күренешләрен, конкрет корылманың үз-үзен тоту үзенчәлеген исәпкә алган график буенча тикшерүне гамәлгә ашыру (налеталар барлыкка килү, түбән чиккә су чыгу, ярыкларның зарарлануы, атмосфера явым-төшемнәренең тәэсире һ.б.).

ГТСта инструкция билгеләгән һәм анда каралган күләмдә түбәндәге күзәтүләр уздырылырга тиеш:

явым-төшемнәр һәм корылмалар һәм аларның нигезләренең күчеше;

деформацияләр, корылмаларда һәм облицовкаларда ярыклар; деформацион һәм төзелеш җөйләре торышы; грунт плотиналары, дамбалар, каналлар һәм киселешләрнең ныгытылган булулары; электр торбаүткәргечләрнең торышы;

Гидроузел бьефлары дәрәҗәләре режимы, корылмалар һәм яр кушылмалары нигезендә фильтрацион режим, дренаж һәм фильтрлау җайланмалары эше, корылмалар зонасында грунт сулары режимы;

агымның корылмаларга йогынтысы, аерым алганда, водобой һәм рисберма, төбе һәм ярлары юылу, су өсте кырларының кавитация җимерелүе, облицовкаларның ышкылануы һәм коррозияләнүе, утыруы, убылу күренешләре, бассейннарның чүп үсеп комлануы, сулыклар ярларын эшкәртү;

бозларның корылмаларга йогынтысы һәм бозлануы.

Кирәк булганда, проект нигезендә корылмаларның вибрациясе, конструкцияләрнең ныклыгы һәм температура режимы, металл һәм бетон коррозиясе, металл конструкцияләренең эретеп ябыштыру җөйләренең торышы, корылмаларның аерым участокларында газ бүлеп чыгару һәм башка күзәтүләр һәм тикшеренүләр өчен махсус күзәтүләр оештырыла.

3.3. ГТС параметрларына инструменталь контроль методикалары, аларны үлчәү һәм тасвирлау

ГТСның торышын бәяләү буенча катлаулы һәм җаваплы эшләр башкару, аларның куркынычсызлыгын һәм приборлар һәм инструментлар кулланып ышанычлылыгын арттыру чараларын эшләү өчен проект, махсуслаштырылган һәм фәнни-тикшеренү оешмалары җәлеп ителергә тиеш.

3.4. ГТСны карау графигы

ГТС даими рәвештә корылмаларның торышын бәяләү, ремонт

эшләре срокларын һәм күләмнәрен төгәлләштерү, аларны техник эксплуатацияләүне яхшырту буенча тәкъдимнәр эшләү, шулай ук барлык ремонт төрләренең сыйфатын яхшырту өчен даими техник тикшерүләргә дучар ителергә тиеш.

Корылмаларны планлы техник яктан тикшерү гомуми һәм сайлап алу мөмкинлеге булырга мөмкин.

Гомуми тикшерүләрне елына ике тапкыр - язын һәм көзен уздырырга кирәк.

Корылмаларны гомуми язгы карау аларның торышын бәяләү һәм язгы яңгырлар эрегәннән соң язгы ташуга әзерлеген бәяләү өчен үткәрелә. Язгы карауда язгы ташу алдыннан агымдагы ремонт эшләре сроклары һәм күләмнәре тәгаенләнә, шулай ук киләсе җәйге чорга корылмаларны агымдагы ремонтлау һәм киләсе һәм алдагы елларга капиталь ремонт буенча эшләр күләме билгеләнә.

Гидротехник корылмаларның кышка әзерлеген тикшерү максатында көзге гомуми тикшерү уздырыла. Бу вакытка ремонт буенча барлык җәйге эшләр дә төгәлләнергә тиеш.

Сайлап алу тикшерүләре барышында аерым гидротехник корылмалар яки аларның аерым элементлары тикшерелә. Сайлап алу тикшерүләренең ешлыгы эксплуатацияләүнең җирле шартлары белән билгеләнә.

Планлы тикшерүләрдән тыш, гадәттән тыш стихияле күренешләрдән яисә аварияләрдән соң ГТСны чираттан тыш карау үткәрелергә тиеш.

3.5. Язгы ташулар алдыннан һәм язгы ташудан соң ГТС тикшерүләрен оештыру һәм үткәрү

Ел саен язгы ташу чоры башланганчы су басуга каршы комиссия ГТСны язгы ташу үткәрүенә тикшерүләр үткәрә:

ГТС торышын гомуми карау;

югары суларны үткәрүгә бәйле йозак һәм җиһазларның торышын тикшерү;

уңайсыз метеорологик шартларны (яңгыр, кар капламы һ.б.) исәпкә алып, ГТСка автотранспорт йөрү һәм килү юлларын тикшерү.

ГТСның язгы ташу (су басу) узганнан соң, аеруча түбән бьефны беркеткәннән соң, шулай ук җиһазлар тикшерелергә, зарарланулары ачыкланырга һәм аларны бетерү сроклары билгеләнергә тиеш.

3.6 Күзәтү һәм үлчәүләр башкаручы вазыйфаи затлар исемлеге

Кадыбаш авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе, шулай ук ГТС арендаторлары ГТСка күзәтү өчен җаваплы. ГТС милекчесе үз күрсәтмәсе белән ГТС эксплуатацияләү буенча җаваплы затны билгели һәм шартнамә төзелә.

3.7 Күзәтүләр һәм үлчәүләр нәтиҗәләрен эшкәртүне һәм анализлауны оештыру һәм гамәлгә ашыру

Күзәтүләрнең нәтиҗәләре тиешле ведомостьларга һәм журналларга языла. Гидротехник корылмаларны тикшерү нәтиҗәләре буенча акт төзелә, анда тикшерелгән объектның кыскача тасвирламасы, аның техник халәте, шулай ук инструкцияләрнең үтәлешен күзәтүне оештыру, ачыкланган

җитешсезлекләрне, шулай ук ГТСның эш хәлендә тоту буенча тәкъдимнәр һәм киңәшләр күрсәтелә. Корылмаларны комиссияле тикшергәндә акт комиссиянең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана.

Проект һәм башкарма документларны һәм гидротехник корылмаларны тикшерү нәтиҗәләрен өйрәнүне анализлау түбәндәгеләрне төгәл билгеләү максатыннан башкарыла:

корылмаларның техник торышы;

корылмаларның куркынычсызлыгын арттыру өчен махсус тикшеренүләрне башкару зарурилыгы;

гидротехник корылманың куркынычсызлыгын бәяләү һәм аны киметү сәбәпләрен анализлау

гидротехник корылманың техник төзек торышын һәм аның куркынычсызлыгын тәэмин итү, шулай ук гидротехник корылманың авариясен булдырмау буенча чаралар.

3.8. Ремонт эшләрен әзерләү һәм уздыру регламенты, зарарлануларны ремонтлау буенча типовой схемалар һәм карарлар эксплуатация персоналы тарафыннан кичекмәстән бетерелергә тиеш (куркыныч тудырган очракта).

Ремонт хезмәте күрсәтүнең бурычлары үз көчләре белән дә, подрядчы оешмалар көче белән дә башкарыла торган планлы һәм планнан тыш ремонт эшләрен уздыру исәбенә корылмаларны эшкә яраклы хәлдә тотуда да тора.

Гидротехник корылмаларда ремонт эшләрен башкару перспективалы (күпьеллык), ел саен һәм айлык эш планнары нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Ремонт эшләренең планнары түбәндәге нәтиҗәләр нигезендә төзелә:

- гидротехник корылмаларны системалы тикшерүләр, шул исәптән язгы ташулар узганнан соң;

- стихияле бәла-казалардан яисә һәлакәтләрдән соң чираттан тыш тикшерүләр (баш тартулар);

- инструменталь табигый күзәтүләрне, периодик һәм махсус тикшерүләрне һәм сынауларны үз эченә алган корылмаларның торышын системалы контрольдә тоту.

Авария хәлендәге яки кешеләр өчен куркыныч тудыручы яки терәк гидротехник корылмаларның һәм технологик җиһазларның эшкә яраклылыгына куркыныч тудыручы гидротехник корылмаларда ремонт эшләре кичекмәстән башкарылырга тиеш.

Башкарылган ремонт агымдагы һәм капиталь булырга мөмкин. Капиталь ремонтка зыян салулары аларның эксплуатацияләренең ышанычлылыгын һәм куркынычсызлыгын киметә яки аларның эксплуатация мөмкинлекләрен чикли торган гидротехник корылмаларның конструкцияләрен яки аерым элементларын торгызу (алмаштыру) башкарыла торган эшләр керә.

Гидротехник корылмаларның агымдагы ремонты гидротехник корылмаларның конструктив элементларын үз вакытында зарарлануларны бетерү юлы белән тузудан саклау эшләрен башкаруны күздә тота.

Гидротехник корылмага капиталь ремонт ясалганчы, кабул ителгән

техник карарны нигезли торган ремонт проектын төзү, ремонт эшләрен оештыруның кабул ителгән ысулы, ремонтның билгеләнгән сроклары, чыгымнары булырга тиеш. Капиталь ремонт проектлары, ремонт ысулына бәйсез рәвештә (хуҗалык, подрядчы) төзелергә тиеш.

Гидротехник корылмаларның (дренаж һәм су үткәрмәүчән элементлар) иң җаваплы элементларын капиталь ремонтлау проектын төзүгә югары тизлекле агымнарның йогынтысына дучар булган өслекләр; түбән бьефта энергия агымын сүндергечләр; контроль-үлчәү аппаратуралары һ.б.лар), шулай ук аларның нигезләрен һәм яр буе кушылмаларын ныгыту эшләре буенча махсус оешмалар җәлеп ителергә тиеш.

Капиталь ремонттан соң гидротехник корылмалар кабул итүне билгеләнгән тәртиптә билгеләнгән комиссия башкара. Ремонт эшләрен кабул иткәндә аларның проектка туры килүе тикшерелергә тиеш. Аларны эксплуатацияләүгә комачаулый торган һәм әйләнә-тирә мохитнең экологик торышын һәм персоналның хезмәт иминлеген начарайта торган җитешсезлекләр булган корылмаларны эксплуатациягә алу тыела.

4. ГТСны техник эксплуатацияләүнең төп кагыйдәләре

4.1. ГТСны эксплуатацияләгәндә куркынычсызлык техникасы таләпләре

Эшләргә җибәрелгән затлар өйрәтелергә һәм бу хакта таныклыкта таләпләр нигезендә язма белешмәгә ия булырга тиеш

Ремонт эшләрен башкарганда эшләр башкару проектында яисә технологик документациядә каралган операцияләрнең эзлеклелеге сакланырга тиеш.

Ташламалы корылма аларга чит предметлар эләгүдән, бозны яклаучы җайланмалардан сакланырга тиеш.

Хезмәт күпере койма яки култыкса белән җиһазландырылырга тиеш

Язгы ташу вакытында сусаклагычтагы суның биеклеген һәм су агызу корылмалары аша суның узуын, корылмаларның һәм дамбаларның торышын тәүлек буе күзәтеп тору билгеләнергә тиеш.

Су җыю һәм су җибәрү корылмаларын чистарту эшләре җаваплы җитәкче барында башкарылырга тиеш.

4.2. ГТСның техник төзеклеге һәм эшкә сәләтлелегенең төп күрсәткечләре

ГТСның техник төзеклеге һәм эшкә сәләтлелеге төп күрсәткечләре булып тора:

- проект үткәрү сәләтен тәэмин итү;
- җир элементларының чүп басып ләм каплавын, җимерелүен һәм юылуын булдырмау;
- якындагы җирләрнең өске сулары белән су басуга юл куймау;
- аскы бьефларның юылмавы, рисбермнарның һәм сөзәк җирләрнең ныгуы зарарланмавы;

- гидравлик параметрлар (су өсте тигезлекләре, йозаклар ачылу биеклеге һ. б.) буенча корылмалар тишеме аша су чыгымын тарировкалау һәм билгеләү мөмкинлеге;

- корылма җөйләре аша су агымы булмау;

- эксплуатацион эшләр җитештерүнең тиешле культурасы, корылмаларны эстетик бизәү һәм төзекләндерү.

4.3. Авария хәлләре килеп чыккан очракта, су агызу корылмаларының үткәрүчәнлек сәләтеннән артып киткән катастрофик ташулар вакытында үткәрелә торган чаралар

Җитештерү инструкциясендә эксплуатацион персоналның авария хәлендәге гадәттән тыш хәлләр вакытында эш планы бәян ителергә тиеш.

Персоналның гамәлләре авариягә куркыныч тудыручы мөмкин булган сәбәпләрне бетерүгә, ә аларны бетерү мөмкин булмаган очракта - авариядән килгән зыянны киметү буенча чараларны үтәүгә юнәлдерелергә тиеш.

План нигезендә билгеләнергә тиеш:

аварияле хәл килеп чыгу куркынычы турында персоналга һәм җирле халыкка хәбәр итү чаралары, төп һәм резерв элемтә чаралары;

урнаштыру урыннары һәм аварияле материаллар һәм инструментлар күләмнәре;

җәлеп ителә торган транспорт чаралары һәм аларның төп маршрутлары.

ГТС һәм механик җиһазлар эшендә кешеләр өчен куркыныч тудыручы һәм төп гидротехник корылмаларның һәм технологик җиһазларның тотрыклылыгы һәм эшкә сәләтлелеге куркынычы тудыра торган хокук бозулар һәм процесслар кичекмәстән бетерелергә тиеш.

Мондый хокук бозуларга һәм процессларга түбәндәгеләр кертелгән:

утыру зоналары һәм җир ишелүе барлыкка килү белән фильтрацион процессларның һәм суффозия күренешләренең кискен көчәюе;

гидротехник корылмаларның һәм аларның иң чик мөмкин булган күрсәткечләрдән артып киткән һәм аларның тотрыклылыгына янаучы нигезләрнең тигез булмаган утыруы;

су үткәргеч һәм су җибәрү корылмаларына су тыгылу, ишелү, бу исә гребень аша су агызу нәтиҗәсендә корылманың җимерелүенә китерергә мөмкин;

төп йозакларның яки аларның күтәртү механизмнарының, су агызу һәм су үткәргеч җайланмаларының сафтан чыгуы.

Инструкциядә авария хәлендәге хәлләр килеп чыгуның иң ихтимал сәбәпләре билгеләнергә тиеш һәм персоналның аларны бетерү буенча эш планы төзелергә тиеш.

Авария хәлләренең килеп чыгу сәбәпләре булырга мөмкин:

гидроузелның су үткәрү корылмаларының исәп-хисап үткәрүчәнлегеннән артып киткән чыгымнар белән югары су басу юлы узу;

сейсмик күренешләр;

тау битләренең төрле ишелеп төшүе һәм ишелеп төшүе, шул исәптән биек дулкыннар барлыкка килгән сусаклагычта;

катастрофик атмосфера явым-төшемнәре (яңгыр, кар яву), боз һәм шуга күренешләре;

гидротехник корылмаларның нигезләре һәм кушылмалары урнашкан районда уңайсыз фильтрацион режимның начараюы;

гидротехник корылмаларның һәм аларның аерым элементларының эксплуатацияләү кагыйдәләрен бозуларга бәйле ныклыгын һәм тотрыклылыгын кимету

проектлаганда җибәрелгән хаталар аркасында төзелеш-монтаж эшләрен сыйфатсыз башкару;

Авария хәлләре килеп чыгу куркынычы янаганда мөмкин булган югары куркыныч зоналарының торышына көчәйтелгән контроль оештырырга, шулай ук стихияле күренешләр барлыкка килү куркынычы турында тиешле дәүләт органнарыннан даими мәгълүмат булырга тиеш.

Катастрофик күренешләр барлыкка килү куркынычы турында мәгълүмат булган очракта мөмкин булган аварияләрне булдырмау һәм бетерү, шулай ук зыянны киметү буенча кисәтү чаралары белән түбәндәге чаралар күрелергә мөмкин:

сусаклагычта су биеклеген киметү;

буаларның откосларын үстерү һәм ярларын ныгыту;

өстәмә су сиптерү тишекләрен урнаштыру яисә гидротехник корылмаларның иң җиңел торгызыла торган өлешләрендә проран төзергә әзерләү;

сукайтарткыч һәм дулкын җибәрүче дамбалар һәм перемычкалар урнаштыру;

Җиһазларны һәм механизмнарны куркынычсыз урынга күчерү яки аларны мөмкин булган җәрәхәтләрдән яклауны тәэмин итү;

барлык су бибәрүче тишекләрне ачу мөмкинлеген тәэмин итү; кирәк булганда – кысылып калган йозакларны шартлату.

Каршы тору җайланмалары, су кою һәм коткару чаралары төзек хәлдә булырга һәм вакыт-вакыт тикшерелергә тиеш.

Гидротехник корылмаларны җимерү куркынычы барлыкка килгән барлык очракларда ГТСтан түбән урнашкан барлык торак пунктларга ашыгыч хәбәр итү һәм халыкны куркыныч зонадан эвакуацияләү кирәк.

4.4. ГТС һәлакәтләрен бетерү өчен оешманың финанс (матди) резервлары булу:

Авыл җирлеге бюджетында финанс резервлары каралмаган, гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанслау Әгерҗе муниципаль районының резерв фонды акчалары исәбеннән башкарыла.

4.5. Нормаль шартларда ГТСны эксплуатацияләү тәртибе, язгы ташу, су басу һәм тискәре температуралы экстремаль ситуацияләрдә куллану тәртибе

Нормаль шартларда гидротехник корылмалардан файдалану билгеләнгән параметрларны саклап калуга юнәлтелгән кирәкле, даими башкарыла торган түбәндәге чаралар комплексы белән билгеләнә:

сусаклагычтагы су биеклеге НПУдан артмаска тиеш;

сусаклагычны тутырганда, суның артык өлешен, суның биеклеген рөхсәт ителгәннәрдән югарырак арттырмыйча, агызырга кирәк.

Язгы ташу (су басу)

Ел саен язгы ташу чоры башланганчы су басуга каршы комиссия төзелергә тиеш. Комиссия бурычына гидроузел һәм ГТСны зарарланулардан саклау аша су ташу (су басу) үткәрүне тәэмин итү чаралары планын эшләү керә.

Ташкыннарны үткәрүне (су басуны) үткәрү чаралары планы, Роскомгидрометның язгы ташу башлану һәм тәмамлану сроклары, аның үтү күләме һәм характеры, шулай ук язгы ташуның максималь күләменә нигезләнеп, алдан ук эшләнә һәм түбәндәгеләрне үз эченә ала:

сусаклагычны алдан эшкәртү режимы;

язгы ташу үткән вакытта гидроузелның эш режимы;

затворлар белән маневрлау графигы;

төзелеш материалларының авария запаслары һәм аларның урнашу урыннары исемлеге (таш, ком, вак таш, урман материаллары, тыгызлау материаллары һ.б.), корылмаларның мөмкин булган урыннарын һәм җимерелүен бетерү өчен кирәкле исемлек, шулай ук транспорт чаралары, махсус кием, инструментлар һәм җиһазлар исемлеге.

Язгы ташу (су басу) алдыннан әзерлек эшләре составына керә:

су басу комиссиясенең ГТС торышын гомуми карау;

ГТСНЫ, шул исәптән кар һәм дренаж суларын бүлеп бирүне тәэмин итүче җайланмаларны, план буенча ремонтлауны тәмамлау;

югары суларны үткәрүгә бәйле затворларның һәм җиһазларның гамәлләрен тикшерү; затворларның ышанычлы эшен һәм аларның күтәртү җайланмаларын тәэмин итү чараларын үтәү;

салкын чорга билгеләнә торган вакытлы корылмаларны һәм конструкцияләрне (запаннар, тепляк, агым ясаучылар һ.б.) сүтеп яки алып ташлау;

юылуга дучар булган урыннарда грунт корылмалары һәм ярларының ярларын өстәмә ныгыту; тотылган участокларда урнашкан электр тапшыру линияләрен бозлавык вакытында бозның нигезләрен һәм йогынтысын юдырудан саклау; корылмаларда, сыртында һәм кюве, бермаларында кар һәм боз катламнарыннан чистарту.;

язгы ташу (су басулар) вакытында авария бригадаларын оештыру, аларны үткәрүдә таләп ителергә мөмкин булган эшләр җитештерүгә өйрәтү, куркынычсызлык техникасы буенча инструктаж үткәрү;

начар метеорологик шартларны исәпкә алып (яңгыр, кар капламы һ.б.) авария запаслары складларына һәм ГТСка автотранспорт өчен юлларны һәм подъездларны тикшерү һәм аларны төзек хәлдә тоту.

Әзерлек эшләрен тәмамлау срогы җирле шартларга бәйле рәвештә, ләкин Роскомгидрометның фаразы белән билгеләнгән язгы ташу башланганчы 15 көннән дә соңга калмыйча билгеләнә. Су ташуны үткәрү планында каралган чараларны вакытында үтәүне көн саен тикшереп тору гамәлгә ашырыла.

ГТСны эксплуатацияләү инструкциясендә су басуга әзерләнү һәм узу чорында, бу чорга эксплуатация персоналы вазифаларын бүлеп, гидроузелда башкарыла торган эшләр исемлеге китерелә.

Югары ташуларны үткәреп җибәрү өчен форсировка каралган гидроузелларда суның биеклеген НПУ тамгасыннан югарырак күтәрү барлык су ташлагыч һәм су үткәрү тишекләрен тулысынча ачканда гына рөхсәт ителә. Су агымы кимегәндә су өсте тигезлеге тамгасы кичекмәстән НПУга кадәр түбәнгә төшәргә тиеш.

ГТСның язгы ташу (су басу) узганнан соң, аеруча түбән бьефны беркеткәннән соң, шулай ук җиһазлар каралырга, зарарланулары ачыкланырга һәм аларны бетерү сроклары билгеләнергә тиеш.

Тискәре температурада ГТСны эксплуатацияләүгә әзерлек планына түбәндәге чаралар кертелергә тиеш:

кышкы чорда эшләү өчен билгеләнгән затворларның һәм аларга хезмәт күрсәтүче механизмнарның, шулай ук тыгызлауның төзеклеген тикшерү;

шауга җибәрү җайланмаларының әзерлеген, рәшәткә чистарту механизмнарын тикшерү;

инструментлар һәм җайланмалар (багрлар, тырмалар, пешнялар һ.б.) әзерләү;

корылмага керү юлларын әзерләү;

боз, шуга һ.б.. ташлау буенча алмаш бригадаларын оештыру,

Боз җибәрү бусага төбендә җитәрлек су катламын тәэмин итеп, аның зарарлануына юл куймыйча, өске сулыксыман тишемнәр аша башкарылырга тиеш.

Корылмаларның кышкы шартлардагы эшкә әзерлеге кышка әзерләнү комиссиясе тарафыннан тикшерелә.

5. ГТС куркынычсызлыгын тәэмин итү

5.1. ГТС саклау системасы булу:

ГТСта сак системасы булу каралмаган.

5.2. ГТСта гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр итүнең локаль системасы булу һәм аны тоту:

ГТСта гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр итүнең локаль системасы булу һәм аны тоту каралмаган.

5.3. Авария-коткару формированиеләре булу:

ГТСны эксплуатацияләгәндә авария-коткару формированиеләре булу таләп ителми.

5.4. Янгын куркынычсызлыгы булу:

ГТСта корылмаларны янгынга каршы саклауны оештыру, янгын куркынычсызлыгы чаралары турында тиешле инструкцияләр эшләү таләп ителми.

5.5. Сак яктыртуы системаларының булуы:

ГТСта сак яктыртуы системалары булу каралмаган.

5.6. Элемтә, автоматика һәм телемеханика чараларының булуы:

Элемтә, автоматика һәм телемеханика чараларының булуы таләп ителми.

5.7. ГТСны эксплуатацияләгәндә экологик куркынычсызлык:

Экологик куркынычсызлык дигәндә ГТС эшчәнлегенең шундый формасы аңлашыла, аның вакытында эксплуатацияләү хезмәте дәвамында барлык билгеләнгән процесслар, параметрлар һәм ГТСның үзлекләре геоэкологик чикләүләр кысаларында тискәре нәтиҗәләргә (экологик зыян) килеп чыгу куркынычы тудырмый.

5.8. Кушымта нигезендә җаваплы затлар һәм срокларын күрсәтеп, ГТС куркынычсызлыгын тәэмин итү буенча кирәкле чаралар һәм таләпләр исемлеге (планы).

Татарстан Республикасы Әгерҗе
муниципаль районының
«Кадыбаш авыл җирлеге»
муниципаль берәмлеге
милкендәге гидротехник
корылмаларны (буаларны) имин
эксплуатацияләү кагыйдәләренә
кушымта

Җаваплы затлар һәм срокларын күрсәтеп, ГТС куркынычсызлыгын тәэмин итү буенча кирәкле чаралар һәм таләпләр исемлеге (планы)

Чаралар атамасы	Башкару сроклары	Башкару өчен җаваплы
Гадәттән тыш хәлләрдә ГТСның эксплуатация персоналын укыту	Елга бер тапкыр	Авыл җирлеге Башкарма комитеты
ГТСта авария хәлендәге хәлләрне локальләштерү һәм бетерү буенча хезмәтләр күрсәтүгә, кирәк булганда, шартнамәләр төзү	Декабрьгә кадәр	Авыл җирлеге Башкарма комитеты
Ростехнадзорның Идел буе идарәсе тарафыннан планлаштырылган тикшерүләр һәм комиссияле рейдлар тикшерүләр уздырганда ачыкланган хокук бозуларны бетерү	Күрсәтелгән срокларда	Авыл җирлеге Башкарма комитеты, арендатор
Чүп-чардан, куаклыктан чистарту үткәрү	Таләп ителгән саен	Авыл җирлеге Башкарма комитеты, арендатор
Язгы ташу чорында зыян күргән ГТСта ремонт-торгызу эшләре башкару	окабрьгә кадәр	Авыл җирлеге Башкарма комитеты, арендатор
Су чыгару корылмалары коеларындагы су агызу корылмаларының, задвижкаларның һәм затворларның барлык затворларын тикшерү	октябрь	Авыл җирлеге Башкарма комитеты, арендатор
Файдалану буенча инструкцияләр нигезендә буаларны агызу	Инструкция нигезендә	Эксплуатация өчен җаваплы
Су җибәрү коеларында чүп арматурасының туңдырылуына юл куймау буенча чаралар күрү (салам җәю яки кое капкасына кар сибү юлы белән коеларны җылыту)	ноябрь	Эксплуатация өчен җаваплы